

KRYSTYNA WOJTCZAK

Tytuł profesora w Polsce w latach 1920–1990. Część 2. Warunki nadawania tytułu profesora w prawie o stopniach i tytułach naukowych

Streszczenie

Sprawy nadawania tytułów profesora unormowane prawem o stopniach naukowych i tytułach naukowych objęły dwudziestopięcioletni czas jego obowiązywania. To znacznie krócej niż poddanie postępowań w tym zakresie prawu o szkołach wyższych w okresie minionych czterdziestu pięciu lat. Nie bez powodu na przestrzeni siedemdziesięciu lat (1920–1990) objętych badaniem w obu częściach opracowania sprawy nadawania tytułów profesora podlegały dużym zmianom, odpowiednio do zmieniającej się rzeczywistości prawnej i faktycznej Rzeczypospolitej Polskiej, Polski Ludowej, Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Ustawa z 1965 r. o stopniach naukowych i tytułach naukowych bez wątplenia różniła się od ustawodawstwa obowiązującego w Polsce Ludowej i w pierwszych latach Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Jej niewątpliwą zaletą było: (1) ograniczenie liczby tytułów naukowych profesora wyłącznie do tytułów profesora nadzwyczajnego lub profesora zwyczajnego, (2) wskazanie dziedzin nauki, w których tytuły te mogły być nadawane oraz (3) stopniowe upraszczanie postępowania o wysunięcie wniosku w sprawie nadania kandydatowi tytułu naukowego w szkołach wyższych, jednostkach naukowych Polskiej Akademii Nauk oraz w instytutach naukowo-badawczych. I choć w tym zakresie postanowienia ustawy z 1965 r. wraz z wydanymi na jej podstawie przepisami wykonawczymi podlegały zmianom, z reguły sprowadzały się do doprecyzowania przyjętych przed nimi rozwiązań prawnych albo do podwyższenia wymagań stawianych przed kandydatami do tytułu naukowego profesora, z wyłączeniem kandydatów niemających stopnia lub tytułu naukowego, poddanych odrębnemu reżimowi prawnemu podyktowanemu wyjątkowymi przypadkami.

Szerszy zakres zmian dotyczył natomiast procedury przedstawiania prezesowi Rady Ministrów przez właściwych ministrów i Sekretariat Naukowy PAN kandydatów do tytułu naukowego oraz wymagań związanych z obowiązkiem zasięgnięcia przez te organy opinii Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego lub Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej i właściwych Rad Szkolnictwa Wyższego w zakresie określonych nauk.

Słowa kluczowe: tytuły profesora nadzwyczajnego i profesora zwyczajnego w latach 1965–1990 – szkoły wyższe – placówki naukowe PAN i instytuty naukowo-badawcze – postępowanie w przedmiocie nadania tytułu profesora